

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 4 a § lagen om skatteuppbörd och 36 § lagen om påförande av accis

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om skatteuppbörd och lagen om påförande av accis ändras så att skatterna skall betalas i penninginrättningar, varvid den betalnings-skyldiga ansvarar för eventuella utgifter för betalningen. Det föreslås att bestämmelser om sådana betalningsställen som tar emot

prestationer utan serviceavgift skall ingå i en förordning av finansministeriet. Avsikten är att tullförvaltningens verksamhetsställen skall kunna ta emot skatter, avgifter och andra prestationer utan serviceavgifter.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av år 2004.

MOTIVERING

1. Nuläge och bedömning av nuläget

Enligt 4 a § lagen om skatteuppbörd (611/1978) kan skatter, avgifter och andra prestationer som avses i lagen om skatteuppbörd och som uppbärs med stöd av nämnda lag oberoende av uppbördstider betalas i penninginrättningar, på postanstalter som förmedlar postgirorelse och i statliga redovisningsverk samt på andra ställen som ansvarar för betalningsrörelse så som finansministeriet bestämmer.

Med stöd av lagen om skatteuppbörd uppbärs statsskatt, kommunalskatt och kyrkoskatt samt försäkrads sjukförsäkringspremie samtidigt som en skatt. De bestämmelser om betalning av skatt som ingår i lagen om skatteuppbörd tillämpas även på uppbörd av bl.a. skatt på arv och gåva, mervärdesskatt, överlåtelseskatt, fastighetsskatt, skatt på vissa försäkringspremier, lotteriskatt, förskott vid förskottsuppbörd samt övriga prestationer och förskottsinnehållning.

I finansministeriets beslut om betalningsställen för vissa skatter samt om ersättning för dataöverföring (72/1996) fastställs att ställen där man kan betala skatter är banker, postanstalter som förmedlar postgirorelse och länsstyrelsen. Genom nämnda beslut har ministeriet med stöd av 36 § lagen om påfö-

rande av accis (1469/1994) bestämt att de skatter och avgifter, som avses i lagen om påförande av accis samt stämpelskatt som betalas för handlingar skall betalas i banker eller på postanstalter som förmedlar postgirorelse. Enligt 5 § lagen om skatt för titlar (1388/2001) bestämmer finansministeriet också betalningsstället för skatten.

Betalning av prestationer enligt lagen om fordonsskatt (1111/1996) och lagen om skatt på motorfordon (722/1966) har koncentrerats till bankerna. Med stöd av bemyndigandet i 13 § lagen om fordonsskatt utfärdades härom finansministeriets beslut om uppbörd av fordonsskatt (1314/1997) och likaså med stöd av 24 a § lagen om skatt på motorfordon utfärdades finansministeriets beslut om uppbörd, betalningsställen och betalning i fråga om egentlig fordonsskatt (12/1996). Enligt ovan nämnda beslut kan skatten även betalas via betalautomat eller med företags- eller hemdator.

I internationell jämförelse blev det tidigt allmänt i Finland att sköta betalningsrörelse genom förmedling av penninginrättningar. Skatter har för det mesta betalats genom banköverföringar allt sedan 1940-talet. Av de ca 600 miljoner betalningar som bankerna årligen förmedlar utgör skatterna drygt 10 miljoner betalningar per år. Mer än 99 % av skatterna betalas nu för tiden via penningin-

rättningar. Andelen skatter som betalas kontant har fortsättningsvis minskat och med hänsyn till det totala antalet betalningar örskar endast få medborgare betala sina skatter kontant. Det faktum att penninginrättningarnas tjänster är avgiftsbelagda har emellertid utgjort ett problem. Samarbetsavtalet om postgirorörelse mellan Posten och dåvarande Leonia Bank löpte ut vid utgången av år 2000. Därefter har länsstyrelsernas verksamhetsställen, som för tillfället är 11 i hela landet, varit de enda betalningsställena som har tagit emot kontantprestationer utan avgift. Uppgifter från skatteförvaltningen ger vid handen att antalet skatter som betalas kontant till länsstyrelsens verksamhetsställen har fortsatt att minska. År 2000 var antalet betalningar 28 000 och då fanns ett länsstyrelsens verkställningsställ även inom huvudstadsregionen.

Då det gäller betalningar i penninginrättningar varierar ersättningarna mellan ca sex euro och ett synnerligen lågt pris som kunden och banken har enats om. Bankerna betalades ersättning av statens medel för de kostnader som uppkom för mottagande och överföring av skatter till 1990-talet. Betalningen av ersättningar upphörde efter det att penninginrättningarnas gemensamma tariffer som begränsade konkurrensen skulle slopas. Det ansågs inte motiverat och inte heller tekniskt möjligt att betala ersättningar av olika storlek. Skatteförvaltningen betalar ersättning till bankerna endast för sådana kostnader som hänförs till betalningsrörelsen, närmast den maskinläsbara dataöverföringen. Eventuella serviceavgifter betalar kunden själv. Utöver den egentliga skatten kan kunden således även bli tvungen att betala någon annan typ av prestation.

Redan under flera års tid har det av ekonomiska skäl ansetts befogat att slopa länskassorna såsom ställen där man kan betala skatter. Länsstyrelserna kan självständigt besluta om hur de organiserar sina funktioner internt. Efter länsreformen har länsstyrelsernas verksamhetsställen som tar emot skattebetalningar skurits ner till antalet så att t.ex. i Södra Finlands län tas kontantbetalningar emot endast i Tavastehus. Tekniska orsaker har bidragit till att antalet betalningsställen har minskat, eftersom de kassor som

fortfarande finns kvar inte förfogar över några motsvarande lösningar för betalningsrörelse som baserar sig på automatisk databehandling i likhet med dem som penninginrättningarna och utökningsmyndigheterna använder. Med hänsyn till det ringa antalet betalningar har det inte ansetts motiverat att inrätta betalningsställen.

Justitiekanslern i statsrådet har fäst uppmärksamhet vid frågan. Justitiekanslern konstaterar i sitt ställningstagande att det alternativt skall ordnas möjligheter att betala skatterna i penninginrättningar utan serviceavgift eller att statliga redovisningsverk eller andra serviceställen skall ha tillräckliga förutsättningar för att ta emot skattebetalningar utan kostnader. Ifall dylika åtgärder inte vidtas står omständigheterna i strid med lag enligt justitiekanslern. Ur juridisk synvinkel skulle man enligt justitiekanslern till lagen kunna foga en entydig bestämmelse om att de skattskyldiga kan åläggas att betala skatterna i penninginrättningar och samtidigt att erlagga den serviceavgift som penninginrättningarna uppbär.

Frågan utreddes av en gemensam arbetsgrupp för finansministeriet och inrikesministeriet. I arbetsgruppens promemoria (inrikesministeriets publikation 11/2001) utreddes såsom alternativ utnyttjandet av penninginrättningar, länskassor, utökningsmyndigheter samt skatteförvaltningens och tullverkets verksamhetsställen som betalningsställen. Arbetsgruppen ansåg att penninginrättningarna inte är något alternativ värt att rekommendera. Finansministeriet, som mer ingående utredde möjligheterna att genomföra de alternativ som arbetsgruppen föreslog, ansåg inte heller att det vore möjligt att införa en allmän befrielse från serviceavgifter för betalning av skatter i penninginrättningar eller liknande instanser. De skattskyldiga är inte jämställda när det gäller betalning av ersättningar för serviceavgifter till penninginrättningarna och dessutom förorsakar de mångfacetterade och svårbegripliga systemen med serviceavgifter också avsevärda tekniska svårigheter. Kostnadseffekterna för staten skulle också bli ansenliga, uppskattningsvis 20—35 miljoner euro. Ifall prissättningen fastställs på författningsnivå för alla banker, skulle det för sin del begränsa konkurrensen.

Vissa problem hänförde sig även till de andra alternativen. Skatteförvaltningens verksamhetsställen har inget existerande kassanätverk och ingen beredskap för att ta emot kontantbetalningar. Utnyttjandet av länsstyrelsernas verksamhetsställen skulle medföra betydande kostnader bl.a. när det gäller att förnya systemet. Utsökningsmyndigheternas nuvarande redovisningsförfarande är inte lämpligt för förmedling av skatter, och den verksamhetsmiljö som har utvecklats för skötseln av myndighetens egna uppgifter utgör inte heller någon grund för ett överskådligt gemensamt redovisningssystem. Tullverket har för tillfället de bästa möjligheterna att skapa ett nätverk för betalningar.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Penninginrättningarna är de vanligaste och mest anlitade ställena när det gäller att betala skatter. De erbjuder samtidigt det enklaste betalningssättet för betalaren. I propositionen föreslås att lagen skall innehålla bestämmelser om att skatterna skall betalas i penninginrättningar och att betalaren skall svara för utgifterna för betalningarna. Enligt förslaget skall betalaren fortfarande kunna välja betalningssätt bland de alternativ som nu för tiden står till förfogande och samtidigt skall av lagen entydigt framgå att betalaren själv svarar för eventuella serviceavgifter som hänför sig till betalningssättet. Det föreslås att bestämmelsen samtidigt ses över i fråga om föräldrade hänvisningar.

I propositionen föreslås dessutom att till lagen fogas ett bemyndigande enligt vilket finansministeriet skall utfärda en förordning om sådana betalningsställen som tar emot skatteinbetalningar utan att uppbära någon avgift för kostnaderna. En dylik kompletterande bestämmelse skapar förutsättningar för att skatterna även i fortsättningen skall kunna betalas kontant utan kostnader. Med tanke på att medborgarna skall vara jämställda skall nätverket av betalningsställen vara tillräckligt omfattande och täcka hela landet. Det är även ändamålsenligt att utnyttja befintliga system, eftersom man härigenom med så små offertliga kostnader som möjligt kan skapa skäliga möjligheter att betala skatter utan serviceav-

gifter.

Avsikten är att skapa ett nätverk av tullverkets verksamhetsställen som skall ersätta länsstyrelsens verksamhetsställen som har tagit emot skatteinbetalningar. Tullverket har en omfattande distriktsförvaltning och genom att utnyttja dess verksamhetsställen kan målet vara ett nätverk av betalningsställen som åtminstone motsvarar situationen före länsreformen. Tullverkets verksamhetsställen skall få tillgång till ett nytt adb-baserat kassasystem som till skäliga kostnader kan ändras så att det går att utnyttja för förmedling av skatteinbetalningar till skatteförvaltningen och Fordonsförvaltningscentralen. Statens kostnader för en enskild betalning kommer att bli lägre än om skatten betalas via länskassan.

Utgående från fortsatta utredningar som finansministeriet påbörjade har Skattestyrelsen, Tullstyrelsen och Fordonsförvaltningscentralen samarbetat sedan våren 2003 i syfte att planera och förbereda införandet av ett system med kontantbetalning av skatter, som går ut på att de skatter som skatteförvaltningen uppbär skall kunna betalas kontant utan serviceavgift på verksamhetsställen som tullverket särskilt fastställer och avgifterna förmedlas från tullverket till skatteförvaltningen. Beredningen av ärendet har utförts så att systemet skall kunna införas möjligen redan från ingången av år 2004. Saken ansluter sig också till förverkligandet av reformen av bilskattelagen. Beredningen stöder införandet av en motsvarande funktion även mellan tullverket och Fordonsförvaltningscentralen.

Avsikten är att antalet betalningsställen vid tullen skall bli ca 15 och de kommer att inleda verksamheten, om möjligt, redan från ingången av 2004. Avsikten är att verksamhetsställena skall ta emot kontantbetalningar av skatter så länge som de har sådana egna funktioner som behövs för att kassasystemet skall kunna användas. På grund av tekniska orsaker som hänför sig till den automatiska databehandlingen kan de skatter och avgifter som uppbärs av Fordonsförvaltningscentralen emellertid betalas på dessa verksamhetsställen först i början av maj 2004. Under övergångsskedet kommer även länsstyrelsens verksamhetsställen, som även i dag tar emot betalningar, att vara verksamma.

Avsikten är att länsstyrelsen på Åland även

i fortsättningen skall ha nuvarande servicestruktur. Av den promemoria som arbetsgruppen som utredde betalningsställena för skatter har sammanställt framgår att länsstyrelsen på Åland bl.a. sköter debiteringen av fordonsskatt inom landskapet Åland. Länsstyrelsen tar även emot kontantbetalningar i kassan. Även på Åland kan fordonsskatten betalas i bankerna. Antalet kontantbetalningar av fordons- eller dieselskatt till länsstyrelsen är synnerligen få även på Åland liksom även kontantbetalningar av andra skatter. Kontantbetalning av skatter på Åland är dock inte något fristående problem, eftersom även övrig direkt kundservice i varje fall måste ordnas på ett ställe.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås ändringar i lagen om skatteuppbörd och lagen om påförande av accis.

Det föreslås att 4 a § 1 mom. lagen om skatteuppbörd ändras så att omnämmandet av att postanstalter som förmedlar postgirorörelse, statliga redovisningsverk samt andra ställen som ansvarar för betalningsrörelse kan fungera såsom betalningsställen för skatter, avgifter och andra prestationer stryks. Enligt förslaget skall penninginrättningar fungera som betalningsställen, varvid betalaren svarar för utgifterna för betalningen. Genom en förordning av finansministeriet skall regleras om de betalningsställen för skatter som tar emot skattebetalningar utan extra kostnader. Avsikten är inte att i detta sammanhang ändra på den nuvarande principen enligt vilken penninginrättningarna kan ta emot skattebetalningar både under uppbördstiden för skatt och därefter. Det föreslås att Skattestyrelsen, i enlighet med nuvarande praxis, meddelar föreskrifter om de identifieringsuppgifter som skall ges och det förfarande som skall iaktas vid betalningen.

Det föreslås att 36 § lagen om påförande av accis ändras så att den överensstämmer med lagen om skatteuppbörd. Accis samt övriga skatter och avgifter som avses i lagen om påförande av accis skall betalas i penninginrättningar, varvid betalaren svarar för utgifterna för betalningen. Det föreslås att också prestationer enligt lagen om påförande av accis skall kunna betalas utan utgifter på de betalningsställen varom bestäms i ovan avsedda förordning av finansministeriet. Det

föreslås att en motsvarande bestämmelse skall ingå i en separat regeringsproposition angående fordonsskatt.

3. Verkningar

3.1. Propositionens samhällliga verkningar

Det föreslagna förfarandet förbättrar möjligheterna att betala skatter utan serviceavgifter i synnerhet för sådana skattskyldiga som inte kan utnyttja förmånligare betalningssätt som grundar sig på automatisk databehandling. Utnyttjandet av ett nätverk som består av tullförvaltningens verksamhetsställen garanterar att medborgarna är åtminstone lika jämställda som i dag när det gäller denna serviceform.

3.2. Propositionens ekonomiska verkningar

Anläggningskostnaderna för det system som sköts av tullförvaltningen beräknas uppgå till 232 000 euro. Tullförvaltningens andel av kostnaderna utgör ca 131 000 euro, skatteförvaltningens 59 000 euro och Fordonsförvaltningens andel 52 000 euro. Då kostnaderna för en enskild betalning beräknas uppgå till 2 euro och antalet betalningar till 50 000, blir de årliga kostnaderna ca 100 000 euro. Detta utgör högst hälften av de kostnader som motsvarande alternativ med länskassor skulle föranleda.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet i samarbete med Skattestyrelsen, Tullstyrelsen och Fordonsförvaltningscentralen.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Det föreslås att motsvarande bestämmelse, som föreslås ingå i denna lag enligt vilken skatten skall betalas i en penninginrättning eller på något annat verksamhetsställe som tar emot betalningar enligt vad som bestäms i

eller med stöd av lagen om skatteuppbörd, även skall ingå i en separat proposition angående fordonsskatt.

6. Närmare bestämmelser

Med anledning av lagändringen föreslås att finansministeriets beslut om betalningsställen för vissa skatter samt om ersättning för dataöverföring ersätts med en ny förordning av

finansministeriet.

7. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2004.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.**Lag****om ändring av 4 a § lagen om skatteuppbörd**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 11 augusti 1978 om skatteuppbörd (611/1978) 4 a § 1 mom., sådant det
 lyder i lag 1121/1996, som följer:

<p style="text-align: center;">4 a §</p> <p>De skatter, avgifter och andra prestationer som avses i 1 § skall betalas i penninginrättningar. Betalaren svarar för utgifterna för betalningen. Genom förordning av finansministeriet bestäms om sådana betalningsställen som tar emot prestationer utan att uppbära</p>	<p>avgift för utgifterna för betalningen. Skattestyrelsen meddelar föreskrifter om de identifieringsuppgifter som skall ges och det förfarande som skall iakttas vid betalningen.</p> <p>—————</p> <p>Denna lag träder i kraft den 20 .</p>
--	--

2.

Lag**om ändring av 36 § lagen om påförande av accis**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 29 december 1994 om påförande av accis (1469/1994) 36 § 1 mom. som
 följer:

<p style="text-align: center;">36 §</p> <p>Accisen samt övriga i denna lag avsedda skatter och avgifter skall betalas i penningin- rättningar. Betalaren svarar för utgifterna för betalningen. Genom förordning av finansmi- nisteriet bestäms om sådana betalningsställen</p>	<p>_____ som tar emot prestationer utan att uppbära avgift för utgifterna för betalningen.</p> <p style="text-align: center;">_____</p> <p>Denna lag träder i kraft den 20 .</p>
---	---

Helsingfors den 24 oktober 2003

Republikens President

TARJA HALONEN

Andra finansminister *Ulla-Maj Widenroos*

1.

Lag**om ändring av 4 a § lagen om skatteuppbörd**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 11 augusti 1978 om skatteuppbörd (611/1978) 4 a § 1 mom., sådant det
lyder i lag 1121/1996, som följer:

Gällande lydelse

4 a §

De skatter, avgifter och andra prestationer
som avses i 1 § kan oberoende av uppbörds-
tider betalas i penninginrättningar, på post-
anstalter som förmedlar postgiroörelse och
i statliga redovisningsverk samt på andra
ställen som ansvarar för betalningsrörelse så
som finansministeriet bestämmer. Skat-
testyrelsen meddelar föreskrifter om de
identifieringsuppgifter som skall ges och det
förfarande som skall iaktas vid betalningen.

Föreslagen lydelse

4 a §

De skatter, avgifter och andra prestationer
som avses i 1 § *skall betalas i penningin-
rättningar. Betalaren svarar för utgifterna
för betalningen. Genom förordning av fi-
nansministeriet bestäms om sådana beta-
lingsställen som tar emot prestationer utan
att uppbära avgift för utgifterna för beta-
lingen.* Skattestyrelsen meddelar föreskrif-
ter om de identifieringsuppgifter som skall
ges och det förfarande som skall iaktas vid
betalningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av 36 § lagen om påförande av accis**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 29 december 1994 om påförande av accis (1469/1994) 36 § 1 mom. som
följer:

Gällande lydelse

36 §

Accisen samt övriga i denna lag avsedda
skatter och avgifter kan betalas på postan-
stalter som förmedlar postgirorörelse och i
penninginrättningar enligt vad finansmini-
steriet bestämmer.

Föreslagen lydelse

36 §

Accisen samt övriga i denna lag avsedda
skatter och avgifter skall betalas i penning-
inrättningar. *Betalaren svarar för utgifterna
för betalningen. Genom förordning av fi-
nansministeriet bestäms om sådana beta-
lingsställen som tar emot prestationer utan
att uppbära avgift för utgifterna för beta-
lingen.*

Denna lag träder i kraft den 20 .